

Europos regionų komiteto nuomonė „RK indėlis į atnaujintą Teritorinę darbotvarkę, ypatingą dėmesį skiriant bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai“

(2020/C 39/05)

Pranešėjas: Radim SRŠEŇ (CS/EPP), Olomouco regiono tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. ragina siekti, kad valstybėse narėse būtų daug plačiau naudojamos teritorinės priemonės (bendruomenės inicijuota vietos plėtra (BIVP), integruotos teritorinės investicijos (ITI) ir kt.) ir visuose fonduose būtų privalomai numatytos lėšos atnaujintos Teritorinės darbotvarkės ir sanglaudos tikslams įgyvendinti;
2. pabrėžia, kad sanglaudos politika ir teritorinė sanglauda yra tarpusavyje susietos ir kad tikra sanglaudos politika negalima tinkamai neatsižvelgus į teritorinę sanglaudą;
3. primena, kad RK buvo pirmoji ES institucija, pateikusi konkretų pasiūlymą dėl BIVP įgyvendinimo ⁽¹⁾ Kaip ir tada, RK mano, kad vietos plėtrą būtų tiksliau apibūdinti kaip holistinę koncepciją, kurioje dėmesys skiriamas įvairaus pobūdžio regionams – miestui, kaimui, miesto–kaimo ar funkciniam regionams – tenkantiems uždaviniams ir tų regionų potencialui;
4. prašo, kad Teritorinė darbotvarkė po 2020 m. sustiprintų įvairesnių politikos sričių teritorinį aspektą ir aktyviai skatintų taikyti daugiau pagal principą „iš apačios į viršų“ parengtų teritorinių planų ir strategijų, kurie derėtų su platesne sistema;
5. pabrėžia, kad tokios teritorinės priemonės kaip BIVP arba ITI pateisino lūkesčius ir tikrai padeda „priartinti Europą prie piliečių“. LEADER (BIVP) laimėjimai parodė, kad vietos veiklos grupės gali ginti Europos vertybes, jeigu į jas žiūrima kaip į vietinę pokyčių ir vystymosi vietas, regionų ir nacionaliniu lygmeniu varomąją jėgą. Aktyviai įtraukdama visus vietos suinteresuotuosius subjektus ir piliečius, ši priemonė gali reaguoti į Europos poreikius vietos priemonėmis ir tokiu būdu padeda stiprinti ES legitimumą. Be to, LEADER (BIVP) yra galinga priemonė darnaus vystymosi tikslams įgyvendinti vietos lygmeniu. Todėl RK ragina laikotarpiu po 2020 m. išsikelti didesnio užmojo tikslus ir plėtoti teritorines priemones vietos, regionų, nacionaliniu ir Europos lygmeniu;
6. pabrėžia, kad taikant integruotas teritorines priemones reikėtų atsižvelgti į konkrečius regionų ypatumus ir poreikius, kurie apibrėžti jų pagal principą „iš apačios į viršų“ parengtose kompleksinėse strategijose, o ne vien dubliuoti šias priemones ir jas finansuojančių veiklos programų telkimą pagal temas ir teritorijas;
7. ragina Teritorinėje darbotvarkėje po 2020 m. stiprinti tiek kaimo ir miestų ryšius, tiek ir apskritai įvairių rūšių teritorijas, nes regionų ir vietos plėtra yra tik vienas aspektas ir jai reikia holistinio ir kompleksinio požiūrio;
8. pabrėžia, kad Teritorinė darbotvarkė 2020 iš tiesų pasiekė rezultatų, pirmiausia dėl įgyvendinamos sanglaudos politikos ir jos priemonių ir finansavimo – ši politika visais valdymo lygmenimis įvedė į vietos lygmenį orientuotą požiūrį ir užtikrino vietos bendruomenių dalyvavimą kuriant ir įgyvendinant tvarias vietos strategijas. Tačiau yra dalykų, kuriuos dar galima pagerinti: visų pirma, reikia didinti darbotvarkės matomumą subnacionaliniu lygmeniu (to galima siekti naudojant BIVP, ITI, Europos teritorinio bendradarbiavimo grupes (ETBG), Europos teritorinį bendradarbiavimą ir kt.), reikia stiprinti teritorinio požiūrio įtaką visam ES politikos formavimo procesui, o Teritorinė darbotvarkė pati savaime turi būti geriau įgyvendinama vykdant nacionalinę politiką;
9. mano, kad atnaujinta Teritorinė darbotvarkė yra galimybė pristatyti naują ir pozityvų ES ateities ir suderinto visų regionų vystymosi naratyvą. Piliečiams ir plačiai visuomenei reikėtų pateikti išsamų ir suprantamą dokumentą, kuriame būtų išdėstyta jų ateities vizija ir parodyti tikri poreikiai bei nurodytos spėstinos problemos. Juos reikėtų patikinti, kad nė vienas nebus paliktas nuošalyje ir kad visiems, nepriklausomai nuo jų gyvenamos vietos, bus suteiktos vienodos oraus gyvenimo galimybės;

⁽¹⁾ Regionų komiteto nuomonė „Bendruomenės inicijuota vietos plėtra“, 2012 m. lapkričio 29 d., Briuselis, pranešėjas Graham Garvie, CDR CDR1684–2012, COTER-V-031 (OL C 17, 2013 1 19, p. 18).

10. ragina tvirčiau susieti sanglaudos politiką ir Teritorinę darbotvarkę visais programų sudarymo, įgyvendinimo ir stebėsenos etapais ir nurodo, kad labai reikia pašalinti dabartinę geografinę ir sektorinę ES fondų atskyrimą. Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad Europos semestro procese būtų atsižvelgta į teritorinę dimensiją ir vietos ypatumus ir kad, kai bus nustatomi nacionaliniai prioritetai, būtų tinkamai tariamasi su vietos subjektais;
11. pabrėžia bendruomenės inicijuotos vietos plėtros gebėjimą sutelkti ir angažuoti vietos bendruomenes, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, socialinius ir pilietinius partnerius ir privatųjį sektorių. Dalyvaujamojo metodo taikymas reiškia, kad vietos plėtros strategijos derinamos prie besikeičiančių vietos sąlygų (socialinės sanglaudos, migracijos, regioninių branduolių, žaliosios ekonomikos, klimato kaitos, pažangių sprendimų, technologijų ir t. t.) ir prie jų pritaikomos;
12. pabrėžia BIVP vaidmenį didinant sanglaudos politikos patikimumą, parodydamas, kad įvairūs ES fondai iš tiesų gali būti naudojami kompleksiskai ir veiksmingai;
13. pastebi, kad RK vis dar pritaria idėjai, kad Teritorinė darbotvarkė po 2020 m. neturėtų būti visiškai naujas dokumentas, nes dabartinė Teritorinė darbotvarkė 2020 tebėra aktuali daugeliu aspektų;
14. mano, kad Teritorinė darbotvarkė po 2020 m. yra būtina sprendžiant nelygybę tarp vietovių ir žmonių, kurie jose gyvena, problemą, taikant specialiai parengtas priemones, pavyzdžiui, integruotos teritorinės plėtros metodą;
15. pabrėžia geresnio visų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, kurie įgyvendina ir finansuoja Teritorinę darbotvarkę Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis, veiksmų koordinavimo ir tinklaveikos svarbą. Geresnis koordinavimas ir tvirtas partnerystės principas yra labai svarbūs veiksmingam Teritorinės darbotvarkės poveikiui pasiekti. Geros praktikos pavyzdys šioje srityje būtų Teritorinės darbotvarkės koordinavimas Čekijoje, Švedijoje, Austrijoje ir kitose valstybėse narėse;
16. pabrėžia, kad būtina labiau atsižvelgti į integruotas teritorinės plėtros strategijas, kad būtų tikslingiau orientuojamos investicijos regione, labiau atsižvelgiant į to regiono prioritetus. Integruotų teritorinės plėtros strategijų, skirtų įvairioms veiklos programoms įgyvendinti valstybėse narėse, kūrimas turėtų remtis piliečių poreikiais ir turėtų būti ne tik komunikuojamas piliečiams, bet pirmiausia komunikuojamas „su piliečiais“;
17. pabrėžia, jog būtinas lankstus ir paprastas integruotų teritorinių priemonių įgyvendinimas, leidžiantis prisitaikyti prie teritorijos ir laikytis metodo, skatinančio principą „iš apačios į viršų“, pagal kurį dėmesys skiriamas partnerystei ir impulso suteikimui, taip pat vietos lygmens teritorinio vystymosi strategijoms. Galimi sprendimai yra supaprastintas išlaidų apmokėjimas, paprastas teritorinių priemonių įgyvendinimo modelis (viena nacionalinė veiklos programa ir viena valdymo institucija), „vieno langelio“ principu paremti sprendimai, bendras paprastų, ES lygmeniu suformuluotų taisyklių rinkinys, siekiant išvengti perteklinio reglamentavimo (BIVP priemonių rinkinys, aiškios rekomendacijos dėl strategijų struktūros, tvirtinimo procesų, pagrindinio fondo naudojimo, vertinimo ir kt. atžvilgiu);
18. atkreipia dėmesį į IT sprendimų potencialą siekiant nacionaliniu ir vietos lygmenimis supaprastinti ir automatizuoti duomenų rinkimą. IT sistemos turi būti kuriamos realiai įtraukiant visus suinteresuotuosius subjektus ir skiriamos bendrai ESI fondų supaprastinimo strategijai remti visais lygmenimis;
19. ragina siekti sklandaus Teritorinės darbotvarkės įgyvendinimo struktūrų perėjimo iš vieno ES programavimo laikotarpio į kitą, siekiant pašalinti riziką prarasti žinias, žmogiškuosius išteklius ir partnerystes;
20. pabrėžia integruotų teritorinių priemonių, galinčių tinkamai padėti prie vietos lygmens priartinti, įgyvendinti, stebėti ir peržiūrėti darnaus vystymosi tikslus, vaidmenį;
21. supranta puikų BIVP potencialą tapti veiksminga priemone stojimo į ES, kaimynystės ir vystymosi politikos procesuose. Gerosios praktikos pavyzdys – Europos žemės ūkio ir kaimo plėtros kaimynystės programa (ENPARD) Gruzijoje;

Naujoji Teritorinė darbotvarkė

22. pažymi, kad dabartiniai teritorinio vystymosi, kuris patvirtintas Teritorine darbotvarke 2020, iššūkiai iš esmės tebėra tie patys, ir pateikia dvi pastabas: 1) pokyčiai yra labiau susiję su tuo, kad iššūkiai stiprėja ir atsiranda naujų, todėl reikalingas didesnis ES valstybių narių solidarumas; 2) šiandienos migrantų judėjimai greičiausiai tebus nedidelė krizė, palyginti su galimais klimato kaitos padariniais;

23. siūlo parengti spartaus Teritorinės darbotvarkės po 2020 m. atnaujinimo mechanizmą, kuris leistų nedelsiant reaguoti į naujus ir atsirandančius iššūkius, kurie gali formuoti Teritorinę darbotvarkę po 2020 m., ir leistų išvengti esminio viso dokumento peržiūrėjimo;
24. siūlo, kad ateityje pirmininkausiančios valstybės narės arba rangovas, kuris rengs Teritorinę darbotvarkę po 2020 m., įtrauktų daugiau suinteresuotųjų subjektų, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės atstovų, kai bus atliekami tyrimai atnaujintos Teritorinės darbotvarkės po 2020 m. prioritetams ir turiniui nustatyti;
25. pakartoja RK raginimą parengti strategiją, pakeisiančią strategiją „Europa 2020“;
26. atkreipia dėmesį į SESV 174 straipsnio 3 pastraipoje pateiktą pirminės teisės reikalavimą ypatingą dėmesį visų pirma skirti kaimo vietovėms, pramonės pertvarką patiriančioms vietovėms bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms. Į šį prioritetinį tikslą turėtų būti labiau nei anksčiau atsižvelgiama tiek Teritorinėje darbotvarkėje po 2020 m., tiek ESI fonduose, siekiant vienodų gyvenimo sąlygų visuose regionuose;
27. pažymi, kad Teritorinėje darbotvarkėje 2020 taip pat turėtų būti remiamas regioninių sostinių vaidmuo užtikrinant lygias jų funkcinių zonų vystymosi galimybes ir kad jos įgyvendinimas turėtų prisidėti sprendžiant metropolinių regionų problemas visoje ES;
28. pabrėžia, kad Teritorinė darbotvarkė po 2020 m. turėtų paremti mažų ir vidutinių miestų vaidmenį siekiant subalansuoto, policentrinio vystymosi visoje ES;
29. šiuo požiūriu dar kartą ragina parengti kaimo vietovių darbotvarkę, pagal kurią kaimo vietovės būtų laikomos gyvenamosiomis ir ekonominės veiklos vietovėmis, o ne tik žemės ūkio plotais;
30. pabrėžia, kad Teritorinė darbotvarkė turėtų ne tik remti darnaus vystymosi tikslą, kuris skirtas miestams (11 tikslą), tačiau siekti, kad teritorinis vystymasis įgautų platesnę perspektyvą, taip pat apimant kaimo plėtrą;
31. siekiant supažindinti plačiąją visuomenę su pagrindinėmis Teritorinės darbotvarkės po 2020 m. idėjomis, siūlo vartotojams suprantama kalba ir aiškiai apibrėžta forma sudaryti 10–12 svarbiausių tezių sąrašą, kurio turinį skleistų visos valstybės narės ir ES institucijos;
32. prašo Europos Komisiją pateikti paprastus modelius ir gaires ir nustatyti geriausią praktiką, kaip įgyvendinti integruotas teritorines priemones taikant finansavimo iš keleto fondų metodą valstybėse narėse;
33. mano, kad Teritorinė darbotvarkė gali veiksmingai prisidėti prie urbanizacijos tendencijų ir jos keliamų iššūkių didmiesčiams sumažinimo visose valstybėse narėse;
34. pabrėžia Europos teritorinio bendradarbiavimo sėkmės istorijas, kurios pasakoja apie teritorinį bendradarbiavimą pasienio regionuose arba tarpvalstybiniu lygmeniu – tai puikus Europos integracijos pridėtinės vertės pavyzdys;
35. pabrėžia, jog būtina aiškiai apibrėžti Teritorinės darbotvarkės sekretoriato (ar netiesioginio aptarnavimo skyriaus), kurį būtų galima sukurti, vaidmenį. Teritorinės darbotvarkės po 2020 m. priėdė reikėtų apibrėžti tikslus, išmatuojamus rodiklius, pagal kuriuos būtų stebima, kaip siekiama tikslų, kaip atliekamos užduotys ir kokio biudžeto reikėtų tokiam skyriui ar įstaigai;
36. pamini 2019 m. birželio 14 d. priimtą už miesto reikalus atsakingų ministrų Bukarešto deklaraciją, kurioje buvo pripažinta būtinybė sukurti veiksmingą Naujosios Leipcigo chartijos, ES miestų darbotvarkės ir Teritorinės darbotvarkės 2020 + ryšį;
37. mano, kad tarpvyriausybiniis, su teisėkūra nesusijęs Europos teritorinės darbotvarkės pobūdis puikiai tinka bendradarbiavimui su dabartinėmis ES valstybėmis narėmis ir būsimomis ES nepriklausančiomis valstybėmis, nes jis padėtų plėtoti visos Europos požiūrį į teritorinį vystymąsi, kuris gali būti remiamas įvairiomis programomis, pvz., LEADER, Interreg arba ESPON, kurios, remiantis dabartiniais 2021–2027 m. pasiūlymais, aiškiai leidžia ES nepriklausančioms valstybėms savanoriškai dalyvauti ir teikti bendrą finansavimą; Šios programos taip pat pasirodė esančios sėkmingos stabilizavimo ir susitaikymo priemonės (pavyzdžiui, LEADER yra svarbi įgyvendinant Didžiojo penktadienio susitarimą arba įtraukiant pilietinę visuomenę ir kuriant vietos demokratiją Turkijoje);

BIVP

38. pritaria galimybei numatyti privalomą iš keleto fondų finansuojamos BIVP diegimą visuose ES regionuose, užtikrinant, kad BIVP principas būtų taikomas visų tipų teritorijose: kaimo (įskaitant atokias, kalnų ir salų vietas), miesto ir pakrantės teritorijose. Visi ES regionai turi turėti galimybę pasinaudoti visomis galimomis lėšomis, kad galėtų patenkinti savo vietos plėtros strategijose numatytus poreikius;
39. ragina privalomai visuose ESI fonduose ir EŽŪFKP numatyti 8 % BIVP, kad būtų galima visiškai išnaudoti priemonės potencialą ir skirtingų fondų sąveikos potencialą siekiant integruotos vietos plėtros;
40. pabrėžia, jog reikia grįžti prie LEADER (BIVP) metodikos ištakų, stiprinant, pirmiausia, principu „iš apačios į viršų“ paremto požiūrio pagrindus, partnerystę, aktyvų taikymą ir integruotos vietos plėtros strategijų vaidmenį;
41. siūlo valstybėse narėse BIVP valdymą pritaikyti prie atskirų teritorijų ir atsižvelgti į vietos lygmens dinamiką, struktūras ir veiksmus;
42. palankiai vertina RK⁽²⁾ ir Europos Parlamento⁽³⁾ atliktą darbą siekiant užtikrinti, kad iš keleto fondų finansuojama BIVP ir toliau apimtų EŽŪFKP taip pat ir 2021–2027 m. laikotarpiu, ir primygtinai ragina, kad šios abiejų institucijų rekomenduojamos nuostatos išliktų galutiniame susitarime su Taryba, nes BIVP nauda negali būti visapusiška, jeigu nėra galimybės sujungti ESI fondų ir EŽŪFKP lėšomis finansuojamus intervencinius veiksmus;
43. ragina ES lygmeniu priimti BIVP reglamentą, remiantis pagrįstu poveikio vertinimu ir nustatant bendras taisykles visiems ESI fondams, siekiant sumažinti milžinišką biurokratinę naštą ir valstybių narių perteklinį reglamentavimą ir kartu užkirsti kelią valdymo institucijų ar mokėjimo agentūrų piktnaudžiavimui galia;
44. pakartoja RK raginimą siekti, kad Bendrųjų nuostatų reglamentas (BNR) būtų taikomas ir Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP). Teritorinių priemonių, visų pirma BIVP (LEADER) ir jų vietos plėtros strategijų finansavimui būtina, kad visi fondai tobulai derėtų tarpusavyje;
45. ragina siekti geresnio visų su BIVP susijusių subjektų (vietos veiklos grupių, valdymo institucijų, Europos Komisijos generalinių direktoratų, mokėjimo agentūrų, LEADER tinklų, pavyzdžiui, ELARD ir nacionalinių LEADER ir kaimo tinklų) dialogo ir koordinavimo, siekiant užkirsti kelią biurokratijos augimui ir dideliame vėlavimui pradėti programavimo laikotarpį ir skirti lėšų projektų pareiškėjams. Todėl RK siūlo, kad Komisija ES lygmeniu sukurtų BIVP rėmimo skyrių, kuris remtų komunikaciją, pajėgumų stiprinimą, tinklaveiką ir tarpvalstybinių visų vietos veiklos grupių bendradarbiavimą visuose fonduose;
46. siūlo, kad keleto fondų finansuojama BIVP būtų remiama labiau, pavyzdžiui, nustatant didesnę bendro finansavimą normą. RK reiškia savo apgailestavimą, kad dabartinio Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 120 straipsnio 5 dalis dėl didesnių bendro finansavimo normų veiksams, kuriems naudojamos integruotos teritorinės plėtros priemonės, nepateko į siūlomą naująjį BNR;
47. ragina didinti supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimą pagal naujojo BNR 48–51 straipsnius, nes tai sumažintų audito naštą valdymo institucijoms ir galutiniams naudotojams. Be to, supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimas turėtų būti išplėstas ir taikomas ir EŽŪFKP, vėlgi tam, kad būtų suderintos procedūros keleto fondų finansuojamos veiklos atveju;
48. pažymi, kad BIVP turėtų tapti puiku atskaitos tašku plačiai naudojamam vietos projektų įgyvendinimo metodui: vietos veiklos grupės neturėtų visiškai priklausyti nuo ES finansavimo, bet turėtų būti naudojamos kaip priemonė nacionaliniams, regionų ir vietos fondams įgyvendinti, nes vietos plėtra gerokai viršija Europos struktūrinių ir investicijų fondų sritį;
49. ragina Tarybą ir Europos Parlamentą grįžti prie Komisijos pasiūlymo praėjus 12 mėnesių nuo atitinkamos paskutinės programos patvirtinimo, kad valdymo institucijos galėtų užbaigti pirmąjį strategijų atrankos etapą ir užtikrinti, kad atrinktos vietos veiklos grupės galėtų vykdyti savo užduotis;

(²) Regionų komiteto nuomonė „Bendrųjų nuostatų reglamentas“, pranešėjai Michael Schneider ir Catuscia Marini, 2018 m. gruodžio 5 d., Briuselis, CDR 3593/2018 (OL C 86, 2019 3 7, p. 41).

(³) Europos Parlamentas, Bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo+“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų finansinės taisyklės (Krehl/Novakov ataskaita), 2019 m. kovo 27 d., trečiadienis, Strasbūras. P8_TA-PROV(2019)0310 (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

50. ragina patikslinti vietos veiklos grupių vaidmenį atrenkant projektus, taip išvengiant užduočių dubliavimosi, kai jas dar atliktų ir valdymo institucijos. Vietos veiklos grupių vaidmuo atrenkant projektus turėtų būti dominuojantis, o ne vien formalus, nes tai yra vienas pagrindinių LEADER (BIVP) principų;
51. ragina sukurti aiškius ir paprastus BIVP vietos plėtros strategijų vertinimo ir stebėsenos modelius. Vertinimas turi būti bendruomenės mokymosi proceso dalis, todėl labai svarbu, kad vietos veiklos grupės nuolat rinktų informaciją ir vertintų, kaip įgyvendinamos jų strategijos. Reikėtų įdiegti pažangius IT sprendimus, skirtus duomenų rinkimui ir analizei, derinant juos su dalyvaujamaisiais procesais ir kokybine analize;
52. pabrėžia, jog labai tikėtina, kad atsakomybė už rezultatus teigiamai prisidėtų prie ilgalaikių vystymosi strategijų stabilumo ir ilgalaikio poveikio, nes strategijas rengtų tie patys žmonės, kurie jas įgyvendina ir kuriems naudingi šių strategijų rezultatai;
53. pažymi, kad sėkmingos esamos vietos partnerystės, kuri finansuojama iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir (ar) Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF), pavyzdžiai turėtų tapti pagrindu tolesniam BIVP finansavimui iš ERPF ir ESF. Tinklaveika ir bendradarbiavimas naudojantis veikiančiais tinklais arba naujų tinklų sukūrimas regionų, nacionaliniu ir tarpvalstybiniu ar tarpregioniniu lygmeniu gali atlikti lemiamą vaidmenį, kaip ir konsultavimas bei mentorystė;
54. pabrėžia, kad reikia geriau komunikuoti apie BIVP ir šios priemonės teikiamas galimybes: iš tiesų nors kaimo plėtrai ši priemonė buvo naudojama ilgesnį laiką, pirmiausia miesto plėtrai reikia didesnio stimulo ją naudoti. Reikia parengti išsamų vertinimą ir analizę, kaip ši klausimą sprendė konkrečios valstybės narės, pridedant ir rekomendacijas dėl veiksmingo įgyvendinimo;
55. pažymi, kad BIVP (LEADER) kaip priemonę visoje Europos Sąjungoje naudoja 3000 panašių subjektų (vietos veiklos grupių ir žuvininkystės vietos veiklos grupių). Šį faktą reikėtų įvertinti tam, kad būtų galima išplėsti teritorinį bendradarbiavimą ir, taikant pagal principą „iš apačios į viršų“ vykstantį tarpvalstybinį piliečių bendradarbiavimą, remti Europos įvairovę. Siekiant padidinti teritorinį bendradarbiavimą per BIVP, būtina sudaryti sąlygas, kurios leistų vietos veiklos grupėms susitelkti ties savo vaidmeniu – skatinti savo teritorijos dinamiškumą ir padėti iškelti geriausias idėjas, kurios būtų vėliau įgyvendinamos. Reikia užtikrinti pakankamą biudžeto dalį einamosioms ir aktyvaus taikymo išlaidoms, taip pat tarpvalstybiniam bendradarbiavimui. Kartu RK primygtinai rekomenduoja nustatyti pagrindinius principus ir taisykles BIVP tarptautinio bendradarbiavimo projektams Europos lygmeniu, siekiant užtikrinti jų veiksmingą ir sklandų įgyvendinimą;
56. primena apie BIVP santykį su kitomis integruotos plėtros priemonėmis: kaip pasirenkama priemonė kartu su integruotomis teritorinėmis investicijomis BIVP prisideda prie platesnės vystymosi strategijos, kuri leidžia vietos lygmeniui pritaikyti politikos priemones, įgyvendinimo. Šiuo požiūriu RK ragina siekti didesnės BIVP ir ITI sąveikos: 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu BIVP galima naudoti kaip papildomą miesto ar teritorinės strategijos priemonę, kad ją būtų galima įtraukti į tokią ITI strategiją, kurioje BIVP siūlomas dalyvaujamas principas padėtų spręsti tam tikras konkrečias vietos problemas;
57. mano, kad BIVP yra labai svarbi priemonė siekiant įgyvendinti RK pasiūlymus⁽⁴⁾, kuriuos vėliau patvirtino Europos Parlamentas⁽⁵⁾ ir pagal kuriuos ERPF bendrai finansuojamose programose, skirtose vietovėms, kurios turi didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų, kaip nurodyta SESV 174 straipsnyje, ypatingas dėmesys skiriamas šių vietovių konkrečioms sunkumams spręsti.
58. mano, kad vietos veiklos grupės yra tobulos partnerės, galinčios atlikti tarpininkų vaidmenį įgyvendinant pažangiųjų kaimų idėją ir išjudinant kaimo vietovių potencialą, nes daugeliu atvejų jos tai ir pasiekia. Vietos veiklos grupės yra geros endogeninės savo vietovių plėtros priemonės, jos palaiko tiesioginius ryšius su vietos įmonėmis, savivaldybėmis ir pilietine visuomene, todėl sukuria didelius pajėgumus savo vietovėje, įtraukiant vietos ir regionų išteklius ir žmonių įgūdžius;
59. pritaria Europos Parlamento pasiūlymui, kad ERPF finansuojamiems projektams, skirtiems regionams, kuriems gresia struktūrinis demografinis nuosmukis, galėtų būti skirta 5 % ERPF lėšų integruotai teritorinei plėtrai ne miesto vietovėse, kuriuose yra gamtinių, geografinių ar demografinių kliūčių, yra susidariusios nepalankios sąlygos arba kyla sunkumų naudotis pagrindinėmis paslaugomis, ir bent 17,5 % šios sumos skirti kaimo vietovėms ir bendruomenėms tokiems projektams kaip pažangieji kaimai plėtoti. RK mano, kad BIVP daugelyje vietovių puikiai tinka tokiam plataus užmojo pasiūlymui įgyvendinti;

⁽⁴⁾ Europos regionų komiteto nuomonė dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo, pranešėjas Michiel Rijsberman, CdR 3594/2018 (OL C 86, 2019 3 7, p. 115).

⁽⁵⁾ 2019 m. kovo 27 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti (COM(2018)0372 – C8–0227/2018–2018/0197(COD)) (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

60. suprantą, kad vietos lygmens subjektų dalyvavimas ir gebėjimų stiprinimas yra vienas didžiausių BIVP metodikos privalumų. Integruota vietos plėtra pasirodė esanti geriausias būdas įvairius suinteresuotuosius subjektus susieti su vietos plėtros klausimais ir ieškoti jų sąveikos. Vietos veiklos grupės pasitvirtino kaip labai sėkminga strateginio planavimo, aktyvaus taikymo, tinklaveikos ir veiklos koordinavimo priemonė, pavyzdžiui, kuriant vietos veiksmų planus kai kurių valstybių narių švietimo ir socialinių paslaugų sektoriuje.

Briuselis, 2019 m. spalio 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*
Karl-Heinz LAMBERTZ
